

A partir d'un moment determinat (I)

Per a indicar el moment en què comença a comptar-se un espai de temps, disposem ben bé de cinc mitjans o expressions diferents: la preposició composta *des de*, les locucions prepositives *a partir de*, *de... ençà*, *d'ençà de* i, reforçant certs mots, l'adverbi *endavant*. En un bon nombre de casos aquestes expressions són perfectament intercanviables. El que determina, de fet, la limitació de l'ús d'algunes d'elles és si el temps a què es refereixen, és a dir, el moment que indiquen que és l'inici del compte d'un espai de temps, és passat, present o futur.

Sens dubte, els termes que convenen en tots els casos són *des de* i *a partir de*: *des d'aquell dia*, *des d'ahir*, *des d'avui*, *des d'ara*, *des de demà*, *des de dijous vinent*; *a partir d'aquell dia*, *a partir d'ahir*, *a partir d'aleshores*, *a partir d'avui*, *a partir de demà*, *a partir de dijous vinent*, etc.

Molt característiques de la nostra llengua resulten les dues combinacions que es poden formar amb adverbi *ençà*: *de...ençà* i *d'ençà de*. Cal veure, però, quines són les possibilitats del seu ús. És ben clar que la primera només es pot usar referida a moments passats: *d'aquell dia ençà*, *d'ahir ençà*, *d'aleshores ençà*. Al Diccionari Alcover-Moll trobem nombrosos exemples molt interessants d'aquesta expressió, combinada amb diverses frases temporals, que ens sembla interessant de transcriure, tant més que no falten publicistes que semblen negligir aquestes possibili-

tats de l'idioma: *D'entrada de Quaresma ençà...*, *Del temps del nostre pare ençà...*, *D'algun temps ençà...*, *Del temps de Jesucrist ençà...*, *Del temps del rei Artús ençà...*, *De quant ençà, que...?* *De poc ençà...* En canvi, l'ús de l'expressió *d'ençà de* pot plantejar potser algun dubte. El Diccionari Fabra indica que *d'ençà* significa «des», és a dir, que *d'ençà de* equival a *des de*, definició —recollida literalment per la Gran Enciclopèdia— que, certament, convindria limitar, car *d'ençà de* no té, si més no, el valor locatiu que reconeixem a *des de*. El que ens importaria de saber, però, és si podem considerar legítim l'ús de *d'ençà de* precedint designacions de temps actual o futur, com *avui*, *ara*, *demà*, etc. D'acord amb la definició o equivalència que proposa el Diccionari Fabra sí, però sembla evident que en aquests casos hom sol recórrer més aviat a les altres expressions concurrents.

Quant a l'ús del mot *endavant*, en el cas que ens ocupa, el trobem únicament, en els nostres repertoris lexicogràfics, formant les tres expressions equivalents *d'ara endavant*, *d'avui endavant*, *en endavant* (que, com ja feia observar Fabra, algú substitueix per una expressió tan clarament calcada del castellà com «en el successiu»). Creiem que resta per demostrar, però, si *endavant* no es pot combinar també amb d'altres mots o expressions temporals com *aquell dia*, *aleshores*, *demà*, etc.

Albert Jané